№ 44

კვირა, 25 თებერვალი 1896

1877—1896

ივერია

№ 44

კვირა, 25 თებერვალი 1896

გაზეთი ღირს:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

„ივერიის" ტელეფონი № 227.

რედაქცია: ნიკოლოოზის ქუჩა, 21. ტფილისი.

გაზეთის დასაბარებლად და განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ. მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის" ტელეფონი №227

ყოვლად-სამღვდელო იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრიელის გვამის გელათის მონასტერში გადასვენება და დაკრძალვა დიდის თოვლებისა და უგზოების გამო 10 მარტისათვის იქმნა გადადებული.

ქართული თეატრი.

კვირას, 25 თებერვალს,

მ. ა. ბალანჩივაძე

გაჰმართავს

კონცერტს

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი მარშადი-პრესმანი, თავ. გრ. აბაშიძე, ბ.ბ. რატიეი, ცედლერი და მომღერალთა გუნდი, რომელიც სხვათა შორის იმღერებს სვანურ სიმღერებს. ბ-ნი ბ[...]ანჩივაძე იმღერებს ახალს რომან[...] „[...]ოდესაც გიცქერ", გრ. ა[...]ძის სიტყვები.

თეატრი[...] მთბარი იქნება.

ადგილების ფასი [...] ლიბრიდია.

დასაწყისი საღამოს $8^1/_2$ საათსუ[...]

გამგე საღამოსი ვას. აბაშიძე.

სასულიერო მთავრობის ნებართვით შესდგა კომიტეტი განსვენებულის იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრიელის სახელზე აკადემიაში სტიპენდიის (ერთის ან ორის) დაარსებისათვის კერძო შეწირულებათა საჭირო ფონდის შესაკრებლად. კომიტეტი მოიწვევს ყოველთა, რომელთაც არა ხოლო სიტყვით, არამედ საქმითაც სურთ დაამტკიცონ,—რომ მათ გულში ცხოველ არს ხსოვნა და პატივისცემა ამ დაუვიწყარი მოძღვართ-მოძღვრისადმი, შემოიტანონ თავისი წვლილი ამ წმიდა საქმისათვის. შემოწირულებათა რაოდენობა შემომწირველთა სიითურთ გამოცხადებულ იქნება თავ-თავის დროზე ადგილობრ[...]ზეთებში. შემოწირულებანი უნდა გამოგზავნონ ამ ადრესით: კომიტეტის თავმჯდომარეს ქუთაისის სემინარიის რექტორს არხიმანდრიტს დიმიტრის.

თავმჯდომარის მაგიერ კომიტეტის წევრი დეკანოზი გ. ცაგარეიშვილი.

ფელეტონი

სიმღერა

(ვუძღვნი ახალგაზდა მგოსნებს)

არც-რა ტანთ მცვია, არც ფეხთა
დავდივარ დედი-შობილა.
მეც იმათ ჯოგიდამა ვარ
ვინც სიღარიბით ცნობილა.
ამ წუთისოფლის თორნეში
ბევრი სხვა გამოცხობილა
ჩემს გარდა, ასეთს ყოფაში
მრავალი სხვაცა ყოფილა.
ყველას სამარე მიგველის
ვინც დედის მუცლით შობილა.
საგმობიც ვიყო, ქედს არ ვხრი
თავი მდიდარი მგონია
ისეთი, თქვენმა ძმობამა,
ჯერ არვის გაუგონია.
მთლად მე მეკუთნის ქვეყანა
მთაში მთა, ბარად ბარია,
ზღვა და ხმელეთი ერთიან
ცას ვარსკვლავების ჯარია,
დილით მზე მანათობელი,
ღამის გუშაგი მთვარია.
მდიდართ სიმდიდრით ღიღინი,
ბეჩავთ ქვითინი მწარია.
ავდარი, ქინქლი, ცის ქცევა
ცა მოწმენდილი,—დარია.
დილით, გაფურჩნა ვარდისა
მთელი იმისი გვარია.
ია, უღრანს ტყეს მოსული,
თალხ-კაბა, ენა მტკბარია.
კლდის თავს გაშლილი პირი-მზე
მთის სასახელო ქალია.
მარგალიტივით მდელოზედ
ჰყვრიალა დილის ცვარია.
ზამთრის ზვავების ქუხილი
გაზაფხულს წვიმის ღვარია
იქ ჯოჯოხეთი, სამოთხის
თუ დამიკეტეს კარია.
ხარს ვგევარ ნაიალაღარს
რქით მიწასა ვჩხვერ, ვბუბუნებ
ღმერთო, სამშობლო მიცოცხლე
მძინარაც იმას ვდუდუნებ;
საწყალთ საწყლობა რო მესმის
იმათ ვარამზე ვწუწუნებ.
არც როს უსაქმო არა ვარ,
მუდამ ვკოწიწობ, ვჩუჩუნებ.
ცოტა მაქვს ცოტას ვჯერდები
ბეჩავთაც გავუზიარებ.
სიკეთისათვის სიკეთეს
არავის დაუგვიანებ.
ავის თქმით, ავის ქცევითა
გულს არვის დაუზიანებ.
ხარს ვგევარ ნაიალაღარს
რქით მიწასა ვჩხვერ,—ვბუბუნებ
ღმერთო, სამშობლო მიცოცხლე
მძინარაც იმას ვდუდუნებ.
აწყალთ საწყლობა რო მესმის
იმათ მაგივრად ვწუწუნებ,
ხან და ხან ქინი ამიღებს
სიმღერას დავაგუგუნებ.

ვაჟა-ფშაველა.

მასლაათი

„საშიკოდ, სალაღობოდ,
ამხანაგთა სართველად".
რუსთაველი.

ამ მარხვა სინანულის დროს მასლაათი თუ შესაძლოა, ისევ თეატრის გამო თუ შეიძლება. მართლაც-და, დიდ-მარხვის დამდეგის უმალ მთელს ცხოვრებას კრძალვა და მოწიწება დაემჩნა, სინანულისა და ჰმუნვის ფერი დაედო და მხოლოდ მელპომენის ტაძარს ცვლილება არ დასტყობია,—იქ ისევ ჩვეულებრივი დროს გატარებაა და „ამაოთა ამაოება" სუფევს... თუმცა სათეატრო სეზონი გათავდა, მაგრამ არტისტების კერძო ამხანაგობა შესდგა და წარმოდგენები დაიწყო. არ ვიცი, თქვენ რას ფიქრობთ, მაგრამ მე ეს ამბავი დიდად სანუგეშოდ და საგულისხმიეროდ მიმაჩნია. ცხადია, ჩვენი საზოგადოება იმოდენად განვითარდა და განიზარდა, რომ თეატრი მისთვის მიუცილებელი საჭიროება შეიქმნა. უეჭველია, არტისტების ამხანაგობამაც ალღო აიღო, რომ ტფილელ ქართველობას სათეატრო შნო და ლაზათი აქვსო, საესტეტიო და საზნეო გემო მოეპოვებაო და ამიტომაც არ დაკეტა მელპომენას ტაძარი. წარსულ სათეატრო სეზონში ჩვენმა საზოგადოებამ მეტად აშკარად დაამტკიცა კიდეც, რომ იგი ცხებულია ხელოვნების უზენაესის მადლით და ამხანაგობა ალბად ამ გარემოებამ წაახალისა. როგორც უნდა იყვეს, მაგრამ ამხანაგობის მოქმედება მაინც იმის უტყუარი საბუთია, რომ ჩვენმა საზოგადოებამ კარგა დიდი ნაბიჯი წადგა წარმატების სარბიელზედ,—წინად როგორ და რა გზით შეიძლებოდა ქართველს, ამ მარხვა სანანულის დროს, თეატრი ფიქრად მოსვლოდა და წარმოდგენის საყურებლად წასულიყო. თუმცა მელპომენას ტაძარი წმიდათა წმიდაა, სადაც მაღალი ზნეობა ღაღადებს და მეტყველებს, მაგრამ მართლ-მადიდებელ ქართველს, რომელსაც ჯერაც ბიზანტიის დაღი არ მოშორებია, ეს არა სწამდა. მადლობა ზეცას, რომ ახლა მაინც მიხვდა და იწამა ეს ჭეშმარიტება!

დიაღ, თეატრის საქმე თან-და-თან წინ წავიდა და გაუკეთესდა. მე რომ მკითხოთ, ამ მხრივ თეატრმა კიდეც აჯობა ჩვენს ლიტერატურას. თუმცა თეატრისა და ლიტერატურის ახალი ისტორია თითქმის ერთსა და იმავე დროს იწყება, მაგრამ მაინც მელპომენას ბედმა უფრო გაუღიმა, ვიდრე აპოლონსა. თუ არა გჯერათ, აბა დააკვირდით, რას იწერებიან ხოლმე დაბა-სოფლებიდამ. იქ ერთი ერთმანეთს თითქო ეცილებიან და ეჯიბრებიან წარმოდგენის გამართვაში. მდაბიო ხალხი ხომ საკვირველის ხალისით ეტანება თეატრსა სოფლად და ეს მაშინ, როდესაც იქნება ერთი ლექსთა კონა და წიგნაკიცკი არ ისყიდება იმავე სოფელში!... ამ სინანულის დროს ჩვენ, რასაკვირველია, ლიტერატორების წყენა არ გვინდა, მაგრამ გულ-ახდილად-კი ვიტყვით, რომ არტისტებმა უფრო კარგად და ბეჯითად წაიყვანეს თავისი საქმე. იმათი მხნეობა და მეცადინეობა, მიმოვლა და მიმოსვლა, იმათი ამხანაგობა და ურთიერთობა დიდად სანაყოფიერო აღმოჩნდა. ჩვენმა არტისტებმა მთელი საქართველო არა ერთხელ და ორჯელ შემოიარეს, თავიანთი ხელოვნება ყველას აჩვენეს და აცნეს, თეატრის სიყვარული ქართველობას გაუღვივეს და აუშალეს. ხოლო ლიტერატორები... მაგრამ რამდენია ისეთი ლიტერატორი, რომელიც ერთს ადგილას დაბადებულა, იქვე აღზრდილა, იქვე სიცოცხლეს ატარებს და იქვე უნდა აღესრულოს! ამხანაგობისა და ურთიერთობისა ხომ აბა რა ითქმის,—მგლებიც-კი ღმერთმა დაიხსნას იმ ჭამიაობისაგან, რომელსაც ჩვენი ლიტერატორები იჩენენ. რა საერთო შრომა და ძმურის ჰოროველით ჰაპანის წევა შეიძლება იქ, სადაც ერთი ალითას გაიცქირება და მეორე ბალთას!..

სათეატრო საქმის აღორძინება მით უფრო საყურადღებოა, რომ მისი ისტორია, ლიტერატურის ისტორიასთან შედარებით, მეტად მოკლე და პატარაა. მართალია, სათეატრო ხელოვნების ისტორია ჯერ არა გვაქვს, მაგრამ ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ცნობები ხომ შეკრებილია. ამ ცნობების მიხედვით, თუმცა თეატრონი არჩილ მეფის დროს, მეჩვიდმეტე საუკუნეში, იხსნება, მაგრამ იგი თეატრონი აწინდელს სათეატრო სცენას არ მიაგავდა, თეატრი საბაასო, თუ გნებავთ—სამასლაათო და სალაყბო კრება იყოო. (ბოდიშს ვითხოვ „მოამბის" შინაურ მიმომხილველთან!) ძველ ბერძნებს და რომაელებს, რასაკვირველია, კულტურული გავლენა ჰქონდათ საქართველოზედ და იქნება ამ გავლენის გამო ჩვენმა წინაპრებმა უფრო ადრეც იცოდნენ თეატრი, მაგრამ ამის საბუთი არ მოიპოვება,—იმ დროინდელი და მერმინდელი დრამატიული თხზულება არ დარჩენილა, თუმცა არც ასეთის ნაშთის უქონელობა ამტკიცებს რასმე. რამდენი თხზულება დაკარგულა და ჩვენამდე არ მოუღწევია! რაც უნდა იყვეს, ნამდვილ საბუთებით მხოლოდ ის მტკიცდება, რომ ქართული ახალ

როგორ უნდა მოვიქცეთ დღევანდელ საერთო უბედურების დროს?

ტფილისი 25 თებერვალი.

ქართული ანდაზაა—ზოგი ჭირი მარგებელიაო, ეს თქმულება პირველი შეხედვით რეგვენული აზრია. მართლაც და გაგონ[...]ლა, რომ ჭირი, რომელიც უდა იყო[...] იგი, ვისმესთვის სასარგებლო, რითიმე მარგებელი ყოფილიყოს? მაშ რა უნდოდა ეთქვა ამ ანდაზით ხალხის გონებას? ნუ თუ ასეთი სირეგვნე? არა, პირიქით, დიდი სიბრძნე, დიდი აზრი. აბა გავსინჯოთ, ამ თქმულების სიღრმე-სიგანე ვნახოთ, რას ნიშნავს იგი.

ვინ იტყვის, რომ ჭირი თავის თავად ვისმესთვის მარგებელი იყოს. წინააღმდეგის მტკიცება იქმნებოდა იგივე თქმა, რომ წყვდიადი სჯობია ნათელსა, რომ ორჯერ-ორი ხუთია და არა ოთხი, რომ ორ წერტილ შუა სწორი ხაზი უგრძესია უსწოროზედ და სხ. და სხ. ჭირი მით, რომ იგი ჭირია, მაშასადამე მავნებელიც არის. აქ მარგებლობაზედ ლაპარაკიც არ შეიძლება. ხოლო ეს აზრი ჭეშმარიტებაა ერთის მხრით—თუ ცნება ჭირი ჩვენ გავიგეთ განყენებულად, ყოველ მოსაზრების გარეშე თავის თავად. თუ-კი იგივე ცნება ჩვენ გავსინჯეთ ადამიანთა მიმართ, კონკრეტულად, იმ აზრს უნდა დავადგეთ, რომ ხან-და-ხან ჭირს მავნებლობასთან ერთად შეუძლიან მოგვიტანოს სარგებლობაც. ეს სარგებლობა ადამიანთათვის მდგომარეობს მასში, რომ ჭირზედ ჩვენ შეგვიძლია ჭკუა ვისწავლოთ, რომ ჭირი შეგვიძლია მიზეზათ გავხადოთ ჭირისავე მოსპობისა, რომ ჭირი შეიძლება იქმნეს უკეთესი გაკვეთილი მომავლისათვის. რაიმე საერთო უბედურება ჩვენთვის იმდენად და იმ მხრივ არის სასარგებლო, რამდენად და რა მხრივ იგი გახდება მიზეზი ჩვენის ცხოვრებაში ჩახედვისა, მისი დაკვირვებისა, რამდენად ჩვენ, უბედურებით გამოწვეულნი, შევუდგებით მის კვლევა-ძიებას და ვეცდებით საშემდეგოდ მსგავსი რამ მოვლენა, თუ არ ავიცილოთ თავიდამ სრულიად, შევამციროთ მაინც მისი ცუდი შედეგები. საზოგადო უბედურება ხშირად გამხდარა საბაბათ, სტიმულად იმისა, რომ საზოგადოება თავის დასასიკეთოდ რაიმეს შესდგომოდეს, რაიმე ახალი საშუალება მიეღოს ძველის სენის მოსასპობათ. მაშასადამე, როდესაც ჩვენ უბედურების მარგებლობაზედ ვლაპარაკობთ, სახეში უნდა გვქონდეს მხოლოდ არა პირდაპირი სარგებლობა, მისი არა პირდაპირი გავლენა. აი ასე სწორედ ასე ესმოდა ხალხს, როდესაც ამბობდა—ზოგი ჭირი მარგებელიაო-და ასე უნდა გვესმოდეს ჩვენც. ეხლა მივმართოთ ჩვენ თავს და ვკითხოთ, ვსწავლობდით თუ არა რასმეს როდესაც რომელიმე საზოგადო უბედურებას, ჭირს გარდვიტანდით, და თუ ვსწავლობდით, რა სახით იხატებოდა იგი სწავლა, ესე იგი, როგორ საშუალებებს ვხმარობდით მ[ომ]ავალში მზგავს უბედურების ასაცილებლად?

ვინ მოსთვლის რამდენი შავი დღე, რამდენი საერთო უბედურება სწვევია საქართველოს! ვისწავლეთ რაიმე? თითქმის არაფერი. ვსცდილობდით მომავალში მზგავსი რამ აგვეცილებია თავიდამ? არა. როდესაც რაიმე უბედური მოვლენა ჩვენ ქვეყანას დაატყდებოდა, ცოტა ხანს, ვიდრე გვიჭირდა, დავფაცურდებოდით და მერე... მერე-კი ისევ უწინდელებრ უზრუნველ ცხოვრებას განვაგრძობდით. მომავალზედ ვინ ჰფიქრობდა, ოღონდ დღეს-დღეობით გასულიყვნენ ფონს, შემდეგ-კი თუნდ ქვეყანაც დაქცეულიყო. მართალია ბევრი რამ საერთო უბედურება ხდება განათლებულ ქვეყნებშიაც, [...] ჭირ-ვარამი აწუხებს ხოლმე იქაც ხალხს, მაგრამ განსხვავება ჩვენსა და უფ[რო] დაწინაურებულ

ქვეყანათა შორის ის გახლავს, რომ იქ, ასეა თუ ისე, რაოდენადმე მაინც შეუმცირებიათ უბედურ შემთხვევათა რაოდენობა და ზოგი ჭირი-კი სულ ერთიანად, სამუდამოდ მოუსპიათ, აღმოუფხვრიათ. რა არის ამის მიზეზი? ის რომ იქ საერთო უბედურებაზედ ჭკუა ისწავლეს, ჩვენ-კი არა.

აი ეხლაც ჩვენ თვალ-წინ ერთი ამგვარი საერთო უბედურებათაგანია—წლევანდელი წყალდიდობა. ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, რომ ეს შემთხვევაც არ გამოიწვევს ჩვენ ქვეყანაში მისთანა საშუალებებს, რომელთაც მომავლისათვის ჰქონდეთ მნიშვნელობა. როდესაც ჩვენ სხვებთან ერთად ვამბობდით წყალდიდობისაგან დაზარალებულთა დახმარებაზედ, კომიტეტების შედგენის საშუალებით, ჩვენ მხოლოდ დღევანდელი ყოფა, გაჭირვებულ მდგომარეობაში ჩაცვივნა მრავალთა გვქონდა სახეში, რომელსაც, რა თქმა უნდა, სჭირია შემსუბუქება, რაიცა შეიძლება მთავრობის მიერ მიღებულ საშუალებათა გარდა, კერძო შემოწირულებანით, კერძო ნივთიერ დახმარებით. მაგრამ ეს არა კმარა, ეს მარტო დროებითი სახსარია. დაზარალებულთა შემწეობა, რაც უნდა იყოს, მაინც პალიატივია, თუმცა აუცილებელი, უუსაჭიროესი დღეს-დღეობით მაინც. ეს პალიატივი ეხება აწინდელ მდგომარეობას და ვერ იხსნის-კი ჩვენ ხალხს მომავალში მზგავს მოვლენათაგან. ვიმეორებთ, აწინდელ ყოფას დაზარალებულთა დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს, რათა მათ მძიმე პირობებს დააღწიონ თავი და ერთიანად არ გატიალ-გაპარტა[illegible]ენ, ხოლო არა ნაკლებ საყურადღებოა და საზრუნველი ჩვენი მომავალიც, თორემ შესაძლებელია მალე იგივე კვლავ განმეორდეს. ამიტომ საჭიროა საშუალებანი, რომელნიც მიმართულ უნდა იქნენ თვით ამგვარ მოვლენის მოსპობისაკენ, ან მის ცუდ შედეგების შემცირებისაკენ მაინც. ამ მიზნით გამოკვლეულ უნდა იქმნეს ის მიზეზები, რომელთ წყალობით წარმოსდგა წყალ დიდობა, რათა შემდეგ ამ მიზეზის აშორებას შევუდგეთ. მოვსპობთ მიზეზს—ჩვენ ავიცილებთ თავიდამ თვით ჩვენ გამანადგურებელ მოვლენასაც. ვიდრე ჩვენ ცნობები არ გვექნება, თუ რა მიზეზებმა გამოიწვიეს წყალდიდობა, ჩვენი ყოველი ღონისძიება ჭეშმარიტ გავლენას მოკლებული იქმნება. როგორც ექიმი, თუ ის ავადმყოფობის მიზეზს ვერ მიხვდა, ვერავითარ შველას ვერ მისცემს ავადმყოფს, ისე ჩვენ, თუ ჯერ უბედურების მიზეზები არ გამოვიკვლიეთ და შემდეგ მათ აღმოფხვრას არ ვეცადეთ, ყოველთვის მომლოდინე უნდა ვიყვნეთ ამგვარივე შემთხვევის განმეორებისა.

ჩვენში არის ერთი იმისთანა საზოგადო დაწესებულება, რომელიც ჩვენის მეურნეობის ინტერესებს უნდა ემსახურებოდეს, ჩვენის ეკონომიურის მდგომარეობის ვითარებას უნდა იკვლევდეს. ჩვენ ვგულისხმობთ ტფილისის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას. სწორედ დიდ სამსახურს გაუწევდა ჩვენ ხალხს დასახელებული საზოგადოება, რომ იგი შეუდგებოდეს იმ მიზეზების დაწვრილებით გამოკვლევას, რომელთ წყალობით მოხდა წარსული წყალდიდობა. ამ მიზნით მან უნდა მიანდოს ამისათვის განსაკუთრებით ამორჩეულ კომისსიას შეჰკრიბოს საჭირო მასალები, გაეცნოს ადგილობრივ ვითარებას დაზარალებულ ადგილებში, აღნიშნოს რა ადგილები დაზიანდა და რა დამოკიდებულება არსებობს მათ დაზ[illegible]ნებასა და ტყის გაკაფვის შორის, რით აიხსნება ესეთი მეტეოროლოგიური ცვლილება და სხ. და სხ. ამ შრომის გაწევის დროს კომისსიას ამასთანავე შეუძლია შეჰკრიბოს ცნობები შესახებ ზარალის რაოდენობისა, რომელიც ჯერაც არ გამორკვეულა და შემდეგშიაც ძნელი მოსალოდნელია, გამოირკვეს ცოტაც არის მაინც ჭეშმარიტად. ყოველივე ცნობა დაწვრილებით და ვრცლად უნდა იქმნას შეკრებილი. კომისიის ყოველი გამონაკვლევ-გამონაძიები საზოგადოებამ უნდა [illegible]ამბოს და ცალკე ბროშიურებათ უნდა დაურიგოს ხალხს ქართულ ენაზედ. ამგვარ წიგნაკების გავრცელება, უეჭველია, ხალხს თვალს აუხელს და ჩაახედებს თავისს ყოფაში. ჩვენმა ხალხმა, რომ ყოველი თავისს უბედურების მიზეზი იცოდეს, უეჭველია, რაიმე საშუალებასაც იღონებს მის თავიდამ ასაცილებლად. გამოურკვევლობა თავისს სვებედისა დ გარეშემო არსებულ პირობებისა ჰღუპავს ჩვენ ხალხს. ჩვენმა მიწათმოქმედმა ელემენტმა რომ იცოდეს, რომ მისი სიღატაკე დამოკიდებულია არა მარტო მიწის მოსავალზე, არამედ ბევრ სხვაგვარ გარემოებაზე, როგორც ერთნაირის იურიდიულ წეს-წყობილებაზე, ფინანსიურ სისტემაზე და სხ. და სხ., იგი შედარებით ბედნიერი იქმნებოდა. რასაკვირველია, მარტო ცოდნა ამგვარ გარემოებათა მას არაფერს უშველიდა, მაგრამ საქმეც ის არის, რომ ცოდნას მალე გაუმჯობესობის სურვილიც მოჰყვება, მალე იგი ისეთ საშუალებასაც მიჰმართავს, რომელთაც შეუძლია იგი ცუდ მდგომარეობიდამ დაიხსნას. ესეთია დღევანდელი უბედურებაც. მათი სარგებლობაც ის იქმნება, რომ თუ მის მიზეზებს შეიგნებენ და ჩაუკვირდებიან, შეიძლება მალე შესაფერი ზომებიც მიიღონ მომავალში ამ მხრივ უზრუნველყოფისათვის.

გრ. გველესიანი.

ახალი ამბავი

⁂ მოვაგონებთ ჩვენს მკითხველებს, რომ დღეს, 25 თებერვალს, დანიშნულია კონცერტი ბ-ნ მ. ა. ბალანჩივაძისა. ამ კონცერტზე მრავალი სრულიად ახალი სიმღერა იქმნება შესრულებული და მონაწილეობას მიიღებენ ბ-ნი რატილი, ქ-ნი მარშადი-პრესმანი და სხვანი.

⁂ გაზეთების სიტყვით, შინაგან საქმეთა მინისტრი ბ-ნი გორემიკინი მომავალ ზაფხულს აპირებს მოგზაურობას რუსეთში.

⁂ როგორც გაზ. „ტფ. ფურც.“-ს შეუტყვია, ტფილისის გუბერნატორის თავადის გ. დ. შარვაშიძის პროექტი ხალხისთვის სახმარებელ საზ რდო-სანოვაგის მაღაზიებისა ფინანსთა სამინისტროს განუხილავს და მოუწონებია.

⁂ სისხლის სამართლის ახალის დებულების პროექტ[illegible] სახელმწიფო საბჭოს 1897 წლის გაზაფხულში.

⁂ „პეტერბურგ. ლისტ.“-ის სიტყვით, კავკასიის ქედზე რკინის გზის გაყვანის საქმე მალე გარდაწყდება გზათა სამინისტროში.

⁂ ჩვენ გადმოგვცეს, რომ 5 მარტს სახაზინო თეატრში ქართული დრამატიული საზოგადოება გამართავს კონცერტს მეტად საყურადღებო და სასიამოვნო პროგრამით. კონცერტზე შესრულებულ იქნება ქართული სახალხო სიმღერები ხოროსთვის და ერთისთვის ხელოვნურად შემუშავებული ი. ს. კლენოვსკის მიერ. სასიმღეროები სრულიად ახალია ტფილისის საზოგადოებისათვის; მათს აღსრულებას აღტაცებით ეგებებოდა მოსკოვის საზოგადოება 1892—93 წლ. კონცერზე, რომელნიც იმართებოდენ მოსკოვის კეთილშობილთა საკრებულოში საიმპერატორო თეატრის არტისტებისა და ხოროს მონაწილეობით.

დრამატიულ საზოგადოების კონცერტში მიიღებენ მონაწილეობას კნ. კ. ს. გურამიშვილისა, ი. დ. კარგარეთელი, რომელიც მოსკოვის კონცერტებში იღებდა მონაწილეობას და აგრეთვე განზრახულია მოიწვიონ ტფილისში ცნობილნი და საუკეთესო მომღერალნი და მემუსიკენი. დიდი მზადებაა და უნდა ვიფიქროთ, რომ ამ სეზონში ეს კონცერტი საუკეთესო იქნება.

⁂ უკანასკნელ დღეებში, ბათუმში, მრავალი გაჭირვებული ხალხი მოდის თურმე და სამუშა[illegible] ეძებს. მათი მდგომარეობა საძნელოა, ამბობს ადგილობრივი გაზეთი.

⁂ როგორც გაზ. „ტფ. ფურც“-ს [illegible]ზოგადოებას, რომელსაც ნ[illegible]ლსკის ქვანახშირის მადნები შეუსენია, განზრახვა თურმე აქვს ნახშირის საზოგადოებას ქვანახშირის მადნებიც იყიდოსო.

⁂ საგანგებო კომისიამ, რომელსაც ჰთავმჯდომარეობდა გრაფი დე-

დროის თეატრი დაარსდა წარსულ საუკუნეს, მაშინ აეგო სადგური სათეატრო ხელოვნებასა. საყურადღებოა, რომ იმავე დროს ჩვენში ფეხს იდგამს ხელოვნების თეორიაც,—ბატონიშვილმა ვახუშტიმ „რუსულიდამ გარდმოიღო თეატრი, უცხო და ჩინებული, წვრილ ალფავიტზედ.“ ვახუშტის გზას დაადგა სარიდონ ჩოლოყაშვილიო. მეორე ჩოლოყაშვილმა, სახელდობრ მღივანბეგ დავითმა, ფრანგულიდამ გადმოთარგმნა რასინის „ეფიგენია“ „მათის მეფობის დიდებულების, სრულიად საქართველოს მეფის ირაკლი მეორის შესაქცევლად“. „ეფიგენია“ სცენისათვის არის გადაკეთებული და, მაშასადამე, იმ დროს სცენაც ხომ უნდა ყოფილიყო. არ ვიცით, რომელ წელს დაარსდა იგი სცენა, მაგრამ იმის არსებობა-კი უეჭველი ამბავია. სწორედ ამ სცენის დაარსება შეიქმნა მიზეზი, რომ იმ დროს ასე გამრავლდა დრამატიულ თხზულებების თარგმნა. მეტადრე ფრანგულ დრამატურგებს დიდს პატივსა სცემდნენ. ჩვენმა ცნობილმა პოეტმა ალექსანდრე ჭავჭავაძემ დიდი ღვაწლი დასდო თარგმანის საქმეს და ვოლტერის საუკეთესო დრამატიული თხზულებები ქართულად გარდმოიღო. ამ საუკუნის დამდეგ თეატრი მოისპო და მთელმა საუკუნის ნახევარმა ისე გაიარა, რომ ქართველ საზოგადოებას ეროვნული სცენა თვალითაც არ უნახავს. მხოლოდ 1850 წელს დაარსდა ქართული თეატრი და მაშინდელი მთავარ-მართებელი ვორონცოვი ხელს უმართავდა თეატრს, ფულითაც-კი ეხმარებოდა ამ ჩვენს საეროვნო საქმეს, თუმცა იმას ფიქრად სხვა საპოლიტიკო მოსაზრება უფრო ჰქონდა, ვიდრე ჩვენის ეროვნების აღორძინება. ყოველ შემთხვევაში, იმ დროინდელმა თეატრმა ცოტა სარგებლობა არ მოუტანა გარუსეთუმებულს ქართველობას და საჩვენოსკენ მოახედა საიმათოსაკენ მაყურებელი საზოგადოება. იგი თეატრი ხუთის წლის შემდეგ დაიხურა. აწინდელი დაარსდა 1879 წელს. აი ეს გახლავთ ჩვენის თეატრის ისტორია! აბა ამ ისტორიას შეადარეთ ლიტერატურის ისტორია და მაშინ დაინახავთ,—რა მოკლე და პატარაა პირველი, ხოლო რა გრძელი და დიდია მეორე. თუმცა ასეა, მაგრამ, როგორც ზემოდ აღვნიშნეთ, მაინც ჩვენი თეატრი შედარებით უფრო მეტად აღორძინდა, ვიდრე ლიტერატურა. ღირს, რომ ამ ამბავს დააკვირდნენ, ეს საგანი დაწვრილებით განიხილონ და გამოიკვლიონ.

იქნება ჩვენს ხალხს ხელოვნების განსაკუთრებული გემოვნება ჰქონდეს მინიჭებული და ეს არის მიზეზი, რომ თეატრს ასე მისდევს თვით მდაბიო საზოგადოებაც. მე ამისი რა მოგახსენოთ. მაგრამ საზოგადოების ესეთი მისწრაფება და სურვილი ცხადად ამტკიცებს, რომ მელპომენას ტაძრის კარები ყველასთვის ღია უნდა იყვეს. ხოლო ეს შესაძლო იქნება მაშინ, როცა სახალხო თეატრი დაარსდება. ამ რამდენისამე წლის წინად სცადეს კიდეც ასეთი თეატრი, მაგრამ თავი მალე დაანებეს. დიდად სამწუხაროა, რადგანაც აწინდელი ქართული სცენა სახალხო არ არის და ამიტომ სავსებითაც არ ასრულებს თავისს მოვალეობას. ვინ ამბობს, რომ დიდკაცობისათვის და შეძლებულებისათვის თეატრი საჭირო არ არისო—იქნება ამათ უფრო ესაჭიროებოდეთ საეროვნო თეატრი, იქნება სწორედ იმათთვისაც შემოეღოთ პირველად თეატრი, მაგრამ მდაბიო ხალხის ესტეტიურს შიმშილსა და წყურვილსაც ყურადღება უნდა მიექცეს. თეატრი საყოველთაოდ და საეროვნო სახლად უნდა გარდაიქმნეს, სცენა საერთო აუდიტორიად უნდა გარდაიქცეს. სავალალოდ, ჩვენი დრამატიული საზოგადოება-კი ამისათვის არა ზრუნავს, თუმცა პირველი მისი საზრუნველი საქმე სწორედ ეს უნდა იყვეს. თვით საუკეთესო არტისტებიც არას დაგიდევენ და მდაბიო საზოგადოება ფიქრადაც არ მოსდით. როცა ბ-ნ ნებიერიძის მეცადინეობით სახალხო თეატრი გაიმართა, არც ერთმა საუკეთესო არტისტმა მონაწილეობა არ მიიღო. პირიქით, ბევრმა სასაცილოდაც აიგდო ეს წმინდა და საღმრთო აქმე,—აბა რა ტალანტისა და დიდის ნიჭის საკადრისია, რომ უმცროსს ძმასაც ცოტაოდენი მადლი მაინც მიეცხოს!.. აი ახლაც ავლაბარში აღძრულა სურვილი სახალხო თეატრის დაარსებისა და ჩვენი არტისტები-კი ხელსაც თურმე არ ანძრევენ. დიახ, ბატონებო, ერთი უმთავრესი ნაკლი ჩვენის სასიქადულო თეატრის მოღვაწეობისა ის არის, რომ სცენა ხალხისათვის, უმრავლესობისათვის ჯერ-ჯერობით დახშულია... თეატრი თითქმის სრული საკუთრებაა იმათი, რომელთაც სასცენო საქმე გასართობად, ცარიელ დროს გატარებად, თვალისათვის წყლის დასალევინებლად მიაჩნიათ,—აქ ინტელიგენციაზედ არ ვლაპარაკობთ... უეჭველია, გალიბერალებულს ფეოდალსა და გაფეოდალებულს ბურჟუას ეს აზრი უკეთურად ეჩვენება: სად ხელოვნება და სად მდაბიო საზოგადოებაო, მაგრამ ცხადი კია, რომ ამ უკეთურებას დიდი ზარალი მოაქვს. ეს ზარალი პირადად არტისტებსაც შეეხება. იმათი მოღვაწეობა ბევრ გზით უფრო ნაყოფიერი და სასარგებლო იქნებოდა, უკეთუ სახალხო სცენაც გაიმართებოდა და ამ სცენას საუკეთესო არტისტები დაამშვენებდნენ. მხოლოდ მაშინ აიდგამდა ფეხს მთელის ერის ესტეტიური დაზნეობითი ორგანებრივი ზრდა. ამას გარდა, არტისტების ნივთიერი მდგომარეობაც გაუმჯობესდებოდა. თუმცა მდაბიო ქართველი ხელ-მოკლეა, მაგრამ ცოტაოდენი მაინც მოეპოვება თავისს სიამოვნებისათვის და, რასაკვირველია, ფულს არ დაიშურებს თეატრში წასასვლელად, თუ წასვლა იაფად დაუჯდება. თორემ აბა რასა ჰგავს, რომ უკეთესნი ჩვენნი არტისტნი მთელის ნახევარ წლის განმავლობაში უსაქმოდ დაიარებიან და გაჭირვებას ითმენენ. დრამატიულ საზოგადოებას განუზრახავს ჯამაგირის დანიშვნა, მაგრამ უფრო კარგი და მარჯვე არ იქნებოდა, რომ საშუალება და სალსარი იქ მოეძებნა, სადაც ჩვენ ვუჩვენებთ?!.

უეჭველია, რომ სახალხო სცენის დაარსება ადვილი არ არის, მაგრამ სამუდამო თეატრის დაარსება და დასის შედგენა-კი ადვილი იყო? საჭიროება და ხალხის მოთხოვნილება პირდაპირ გვიჩვენებს, თუ რა მიმართულებას უნდა დაადგეს სათეატრო საქმე და დრამატიულ საზოგადოების მოღვაწეობა. დაბა და სოფელმა ხმა მაღლა აღიარეს, რომ იმათაც ესაჭიროებათ სცენა. ამ საჭიროებას გაძღოლა და ხელმძღვანელობა უნდა. ჩვენმა ლიტერატურამ, კარგა ხანია, ყურადღება მიაქცია მდაბიო ხალხის მოთხოვნილებას და პატარა, იაფ-ფასიან წიგნების სახით საზრდოს აწოდებს გონებით დამშეულს მდაბიო ხალხსა. ახლა არტისტების რიგია. იგივე მდაბიო ხალხი ესტეტიურადაც დამშეულია და საზრდოს თხოულობს. მართალია, აქა-იქ ჩნდება თითო-ოროლა მადლიანი ადამიანი, რომელიც ამ საზრდოს აწოდებს მშიერს, დაბალს ხალხს, მაგრამ საჭიროებას არტისტები უნდა გაუძღვნენ,—ეს იმათი პირდაპირი მოვალეობაა. ჩვენდა სამწუხაროდ, მელპომენას მსახურებს თვალი უფრო მამონისაკენ უჭირავთ, მდიდარ დაბებსა და ქალაქებში უფრო ეხერხებათ და ეხალისებათ სასცენო მოღვაწეობა, მაგრამ განა ეს მოსაწონი და საქებარია!?—ამ შემთხვევაში ხელოვნება რომ ლიტერატურისაგან მაგალითს აიღებდეს, კარგი იქნებოდა.

Plebs.

(ზოგი მერე იქნება)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლიანოვი, შეიმუშავა შედეგი წესი ქალთა სამკურნალო ინსტიტუტში მიღებისა; მიღება ქალებისა დაიწყება ამ მიმდინარე 1896/97 სამოსწავლო წელს; პირველ ხნოშით გარდაწყვეტილია მხოლოდ 125 ქალი იქმნას მიღებული. ინსტიტუტში შემსვლელნი ამ რიგად იქმნებიან ჩარიცხულნი: ჯერ სწავლა დამთავრებულნი საისტორიო-ფილოლოგიურსა, ფიზიკისა და მათემატიკის განყოფილებაში პეტერბურგის უმაღლესს ქალთა კურსებზედ, შემდეგ სწავლა დამთავრებულნი როჟდესტვენსკის კურსებზედ—მკურნალთა თანაშემწეებიდამ და ფელდშერ-ქალებიდამ, სწავლა-დამთავრებულნი მოსკოვის ქალთა კლასიკურს გიმნაზიაში ფიშერისა და შემდეგ საზოგადოდ ქალთა გიმნაზიებში, ან მის დაგვარ სასწავლებელში სწავლა-დამთავრებულნი. ქალთა უმაღლესს კურსებზე სწავლა-დამთავრებულნი გამოუცდელად იქმნებიან მიღებულნი; ფიზიკისა და მათემატიკის განყოფილების ყურისმგდებელმა შესვლის დროს უნდა წარადგინონ ლათინურ ენის შესწავლის მოწმობა, რომლის ეგზამენსაც უმაღლესს კურსებზედ დააჭერინებენ; დანარჩენთ, გარდა ფიშერის გიმნაზიის მოწაფე ქალთა, უნდა ლათინურ ენის მოწმობა წარადგინონ რომელისამე [illegible] გიმნაზიიდამ, რომელსაც ადგილობრივის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველი დაუსახელებს.

** ქ.ქ. თელავისა, ახალქალაქისა და დუშეთის საარჩევანო კრებების თავმჯდომარეებად ტფილისის გუბერნიის გამგეს გრაფის ვ. თ. ტიზენგაუზენის მიერ დანიშნულ იქმნენ: მ. ე. თათუზოვი—თელავში, ა. ხ. გრიგორიანცი—ახალქალაქში და ს. ზ. ზანდუკელი—დუშეთში,

** ს. წებელდი, (აფხაზეთი): 24 იანვარს ერთი სამწუხარო ამბავი მოხდა აქ; დიდის თოვლის გამო ღამის 1-ლ საათზე დაინგრა სახლი სარქის ნაჰაბადიანცისა, ორი კაცი მოიტანა ქვეშ და გამოსალმა ამ წუთი-სოფელს.

** ს. კოდორი: 25 იანვარს დაბა ოჩემჩირეში ცხენებით გაემგზავრა ორი კაცი. წარსულნი დღემდის არსადა სჩანან; ბევრი ეძებეს, მაგრამ ვერაფერი ვეღარ შეიტყეს რა დაემართათ.

** თელავი. 25 თებერვალს, გამართული იქმნება ქართულ-რუსული, სალიტერატურო—დრამატიული სალ[illegible]. იმედია საზოგადოება ბლომად დაესწრება.

2 თებერვალს გამართულ წარმოდგენიდამ, ხარჯს გარდა, დარჩენილა 12 თუმანი და ეს ფული ამ სალამოს გამგეს ბ-ნს აჯიმამუდოვს გადაუცია თელავის ქალთა საზოგადოებისათვის, რომელსაც გამოუწერია რუსეთიდამ სახელოსნო იარაღები. ამ უკანასკნელ სალამოს შემოსავალი მომავლის «საკვირაო სასწავლებლის» სასარგებლოდ იქნება გადადებული.

** სოფ. გოგოლესუბანი: კვირას, თვრამეტს თებერვალს, მამა ეპიფანე ჯიბლაძემ პანაშვიდი გარდაიხადა განსვენებულის მღვდელთ-მთავრის ეპისკოპოსის გაბრიელის სულის მოსახსენებლად ს. გოგოლესუბნის წ—ა გიორგის ეკლესიაში. პანაშვიდს დაესწრო მრავალი ხალხი; პანაშვიდის შემდეგ მ. ეპიფანე ჯიბლაძემ გრძნობით სავსე სიტყვა წარმოსთქვა და აუხსნა ხალხს რამდენად სასარგებლო იყო მღვდელთ-მთავრის მოღვაწეობა.

კორესპონდენცია.

ქ. სოხუმი, 15 თებერვალი. წლეგანდელ წლიდამ ქ. სოხუმი ახალს ხანაში შესდგამს ფეხს: ამ წლიდამ აქ, მთავრობის განკარგულებისამებრ, უნდა დამყარდეს ქალაქის თვით-მმართველობა; ეს-კი იმას ჰნიშნავს, რომ სოხუმი ამიერიდამ თვითვე შეიქმნება თავისის თავის მმართველ-მომვლელად, თვითვე განაგებს თავისს ბედ-იღბალს, თვითვე დაიცავს თავისს ინტერესებს და უფრო თავისუფლად, უფრო ხელ-შეუშლელად დაიკმაყოფილებს თავისს მოთხოვნილებათ.

მაგრამ რომ ამ ნაირმა თავისუფლებამ ქალაქს სასურველი კეთილ-დღეობა მიანიჭოს, ამისთვის აუცილებლად საჭიროა სოხუმელებმა თავიანთი ახლად შექმნილი მეირფასი განძი თვით-მმართველობის უფლება გონივრულად და შეგნებულად მოიხმარონ, განდევნონ ვიწრო პარტიული ინტერესები.

მაგრამ, ჩვენდა სასიხარულოდ, სოხუმელნი, მგონი, სწორედ სასურველად აპირებენ მოქმედებას ჯერ-ჯერობით და ამ იმედის სათუმცლად ჯერ ხანად ის გარემოებაც კმარა, რომ ამას წინად [illegible]

[illegible] სოხუმში.

ხმოსანთა რიცხვი 26-ია; ამათში 19 ქართველია, 4 ბერძენი და 3 რუსი. სია ხმოსნებისა გუბერნატორს წარედგინა დასამტკიცებლად.

იმედია ახალი ხმოსნები, როცა იგინი დამტკიცებულ იქმნებიან ამ თანამდებობაზედ, პირ-ნათლად და ენერგიულად წარუძღვებიან თავიანთს მოვალეობას და შეძლებისამებრ გაამართლებენ იმ იმედებს, რომლებიც დაამყარეს მასზე სოხუმელებმა; ვნახოთ როგორ მორიგდებიან იგინი ერთმანერთში ქალაქის გამგეობის შედგენისა და, განსაკუთრებით, ქალაქის მოურავის არჩევის დროს; ვნახოთ, ვის სცნობენ ღირსეულად და როგორს კაცს ჩააბარებენ ამ ფრიად სერიოზულს და დიდად პასუხ-საგებელს თანამდებობას. ჩვენ-კი, ჩვენის მხრით, პირუთვნელად ვეცდებით დავხატოთ, როგორი კაცი უნდა იქმნეს საზოგადოდ არჩეული ქალაქის მოურავად. კაცი, აღჭურვილი ჯეროვანის განათლებით და ცოდნა-გამოცდილებით, მოხერხებით, გამჭრიახის ინიციატორის ნიჭით, პატიოსნებით, შრომის-მოყვარეობით და ენერგიით,—სრულიად მოკლებული ყოველ-გვარს წვრილმანს პარტიულს, ანუ ეროვნულს ინტერესებს, სიძულვილს და სამარცხვინო მიდგომილებას,—კაცი, საფუძვლიანად მცოდნე ადგილობრივ გარემოებათა და გულით მოყვარული თავისის სამშობლო ქვეყნისა—აი იდეალი ყოვლის ქალაქის მოურავისა.

როგორც გვესმის, აქ კიდეც ასახელებენ მოურავად ორს პირს: ბ-ნთ ტატარინოვს და დავით ბაქრაძეს; *) ჩვენც იმის მეტი არა დაგვრჩენია-რა, რომ ეს განზრახვა მოვიწონოთ, რადგანაც ზემოხსენებულნი პატივცემულნი პირნი, ჩვენის ფიქრით, ორივენი საკმაოდ უახლოვდებიან ჩვენ მიერ ზემოდ დასახულს იდეალს... მაგრამ უეჭველი მოსალოდნელია: კაი თუ ვინმე უღირსი კაცი იქმნეს ამორჩეული მოურავად და მაშინ დიდს პასუხის-გებაში ჩავარდებიან ხმოსნები საზოგადოების წინაშე, რომელმაც მიანდო მათ თავისი ქალაქის ბედი.

ახლა უნდა აღვნიშნოთ მეორე სანუგეშო მოვლენა. სოხუმში აქამდის არ არსებობს ქართველ მკითხველთათვის არც წიგნთ-საცავი, არც სამკითხველო; დღეს-კი რამდენსამე შეგნებულ პირთ განუზრახავთ დაარსება ქართულ წიგნთ-საცავ-სამკითხველოსი ბერძნულ რუსულის განყოფილებითურთ და კიდევაც შესდგომიან ამ განზრახვის განხორციელებას: გაუმართავთ ხელის-მოწერა წიგნთ-საცავ-სამკითხველოს დასაარსებელ თანხის შესადგენად და ამავე აზრით აღდგომის დღესასწაულებისათვის აპირებენ ქართულის წარმოდგენის გამართვას. ვუსურვოთ ამ პატიოსან მუშაკთ, რომ მათ სასურველად დაუგვირგვინდეთ ეს სასიქადულო მეცადინეობა, რომელიც, მათდა სასახელოდ, მაღამოდ დაედება ჩვენს მრავალ-ტანჯულს ქვეყანას და ფესვებს გაუმაგრებს იმისთანა ქალაქშიაც, რომელსაც უცხო ელემენტები ისე მძლავრად მოსწოლიან აქეთ-იქიდამ, რომ სცაას სრულიად დაუკარგვენ მას ეროვნულს ელფერს.

ყველა ქართველთაგან დიდის სიმპათიის ღირსია ის პაწია გუნდი სოხუმის [illegible] აქ ყოფურს და [illegible] თავ-გამოდებით ემსახურება ჩვენს ეროვნულს ინტერესებს, რომელნიც, ჩემის ფიქრით, არსად სხვაგან ჩვენს ქვეყანაში ისე ჩაგრულ-წამებულნი არ არიან, როგორც ამ მხარეში... ამიტომ ყოველი ნამდვილი ქართველი ვალდებულია გულითადი თანაგრძნობა და უხვი დახმარება აღმოუჩინოს ხსენებულის გუნდის მოღვაწეობას. აი ახლა ამ გუნდის წარმომადგენელთ სურთ, რათა განზრახული წიგნთ-საცავ-სამკითხველო, რაც შეიძლება, სამაგალითო იქნეს; კიდეც ჰხმარობენ ყოველს ღონის ძიებას, რომ თავიანთის განზრახვის ასასრულებლად საჭირო და საიმედო წყაროები გამოსძებნონ, მაგრამ, სამწუხაროდ, საკმაო წყაროებს ვერ შოულობენ და ლამის იძულებულნი გახდნენ მხოლოდ ღარიბი წიგნთ-საცავ-სამკითხველო დააარსონ. მივაქცევთ პატივცემულ ქართველ საზოგადოების ყურადღებას ამ გარემოებას და დიდი იმედი გვაქვს, რომ ამისთანა საქმეებში გულ-უხვი ქართველობა არ დაიზოგავს თავისს წვლილს სოხუმის წიგნთ-საცავ-სამკითხველოს სასარგებლოდ. შემოწირულებათა გამოსაგზავნი ადრესი: Въ г. Сухумъ. Г-ну Михаилу Гвазава.

წელს სოხუმშიაც სასტიკი ზამთარია, თუმცა ეს ადგილი ცნობილია თბილის ზამთრით. ეს მესამე დღეა მშვენიერი დარები სდგას, თორემ აქამდის თოვლისა, ყინვა-სუსხისა და ჭინჭყლიან ამინდებისაგან თავი გვქონდა მომძულებული.

სევ. —ლი.

ქ. სოხუმი, 15 თებ. 96 წ.

*) ბ. დ. ბაქრაძემ „ნოვ. ობოზ."-ში დასტამბულ წერილით უარი განაცხადა კანდიდატურისა.

რედ.

განსვენებულ ყოვლად სამღვდელო გაბრიელ ეპისკოპოსის პატივმცემელთ საყურადღებოდ.

ჩვენ გავიგეთ, რომ ქუთაისის საბჭოს ჰსურს წაუძღოლოს ყოვლად სამღვდელო გაბრიელის კუბოს გასვენების დროს ხატი.

მიღებულია ხოლმე მიცვალებულის გვირგვინებით შემკობა, რომელთ რიცხვი დამოკიდებულია ხოლმე სრულებით იმ პირის ღირსებაზედ და მნიშვნელობაზედ, რომლის პატივისცემა ჰსურთ.

ამ შემთხვევაში, რაღა თქმა უნდა ყოველ ქართველს ჰსურს ასე თუ ისე გამოხატოს თავისი პატივისცემა საყვარელ, ჩვენთვის თავდადებულ აწ განსვენებულ ყოვლად სამღვდელო გაბრიელისადმი. გვირგვინებით შემკობა, როგორც გვითხრეს, შეუძლებელია, რადგან არ არის საზოგადოდ მიღებული ეგეთი პატივისცემა ბერ-მონაზონისა, ხოლო ხატების წინ წასვენება სრულებით უდრის ამ შემთხვევაში გვირგვინებით შემკობას, რადგან შეეფერება თვით განსვენებულის წოდებას.

გარდა იმისა, რომ ეს ხატების წინ წასვენება ჩვენს პატივისცემას გამოხატავს და პროცესსიას დიდებულებას შეჰმატებს, გარდა ამისა ეს ხატები დარჩება ყოვლად სამღვდელოს საფლავზედ აგებულ სამლოცველოში ჩვენგან ჩვენის დაუვიწყარ მოძღვრისადმი ღრმა პატივისცემისა და სიყვარულის ნიშნად.

ამისათვის სასურველია, ყველა იმ პირთ და დაწესებულებათ, რომელთაც ჰსურთ პატივი სცენ ძვირფას და საყვარელ მოძღვარს, ამაშიაც მიიღონ მონაწილეობა: გამოგზავნონ, ან თავიანთ დეპუტატებს გამოატანონ ხატები მის[illegible] კუბოს წინ წასასვენებლად.

ივ. ზურაბიშვილი.

22 თებერვალი 96 წ. ქუთაისი.

ტფილისის მილი.

ავჭალის წყალი იმავ თავით ძვირად დაუჯდა ქალაქის თვითმართველობას. დასაწყისშივე ერთი მილიონი ფული დაიხარჯა, რომ ეს წყალი ჩამოეტანათ ტფილისში. იმის შემდეგ კიდევ თითქმის სამასი ათასი მანეთი დააყარა ქალაქმა ამ წყალსა, მაგრამ საქმე მაინც ისეთ მდგომარეობაშია, რომ დღეს იქნება თუ ხვალ ტფილისმა კვლავ უნდა მიჰმართოს ტყუილ-უბრალოდ დაწუნებულ მტკვარს. ზემოხსენებული ხარჯი ქალაქმა მოანდომა უმეტესად მაშინების დადგმასა და არხის გამაგრებას ავჭალაში. არხით მტკვრიდამ მოჰქონდა წყალი, რომელიც ატრიალებდა ჩარხებს. ხოლო მაშინა და ჩარხები ეხმარებოდნენ ერთმანეთს და დღეში ექვსასი ათას ვედრა წყალს აწვდიდნენ ქალაქსა. ეს რვა თვეა, რაც მტკვარი ავჭალაში მარჯვნივ გადავარდა, და აღნიშნული არხი სრულებით მშრალზედ დარჩა, ასე რომ ეხლა იქ მხოლოდ მაშინა-და მუშაობს და ამიტომ ქალაქს ეძლევა დღე-ღამეში მარტო ოთხასი ათასი ვედრა წყალი, მაშინ როდესაც გაზაფხულს, ზაფხულს და შემოდგომას ექვსასი ათასიც ძლივსა ჰყოფნის. ეგ კიდევ, რაც უნდა იყოს, ასატანი იქნებოდა. ძნელი ის არის, რომ მაშინა, დაუყოვნებელ მუშაობის გამო, საკმარისად დაზიანდა, ორთქლის ქვაბებიც შემოუცვდა, რის გამოც საჭიროა საფუძვლიანი რემონტი. ამ რემონტის დროს მაშინამ უნდა შესწყვიტოს მუშაობა და მაშასადამე წყლის ჩამოტანა ტფილისში რამდენიმე ხნით უნდა მოისპოს სრულებით. მაგრამ გარდა რემონტისა, მოსალოდნელია, რომ მაშინას ერთიან გაუფუჭდეს რომელიმე უსაჭიროესი ნაწილი და მაშინ ხომ დიდის ხნით შესწყდება ავჭალის წყალის მოდენა მილებითა. ასეთია დღევანდელი მდგომარეობა ჩვენის მილის წყლისა. ამიტომაც საბჭოს ტეხნიკოსებმა გადასწყვიტეს ოთხი ათასი თუმანი კიდევ დახარჯონ და შეიძინონ ახალი მაშინა, რომლის გაკეთებას და საზღვარგარეთიდამ გადმოტანას მოუნდება არა ნაკლებ ნახევარ წლისა. კიდევ კარგი, თუ ამ ნახევარ წელს არა შეემთხვა-რა ავჭალის მოწყობილებას, თორემ მოსალოდნელია, რომ ქალაქი კარგა ხნით უწყლოდ დარჩება.

უცხოეთი

ინგლისი. „სტანდარდ"-ი იუწყება, რომ მალე მოხდება მიტინგი ლიბერალთა პარტიისა განსახილველად მეტად საყურადღებო საგნისა. საქმე ის არის, რომ ლიბერალთა პარტიის წარმომადგენლებს განუზრახავთ შესცვალონ თვალ-საჩინოთ თავისი პროგრამა. სახელდობრ, თვითმმართველობის (ჰომრულის) პროექტი მარტო ირლანდიისათვის-კი არ იყოს შემოღებული, არამედ ბრიტანიის სამეფოს ყველა ნაწილებისთვისაო... ამბობენ, როზბერიც და პარტიის სხვა ლიდერებიც მომხრენი არიან ამ ცვლილებისაო.

— ქვედა პარლამენტში 27 თებერვალს [illegible]ში საქმეთა მინისტრს კერზონს [illegible] კორეის შესახებ. მინისტრმა [illegible] რუსეთს არ დაუჭერია არც სეული [illegible] და არც არავითარი სხვა ადგილი კორეაში და რამდენადაც მთავრობამ იცის, არც აქვს რუსეთის მთავრობას ამგვარი განზრახვაო. სეულშია 150 რუსეთის ზღვაოსნები, რომელნიც იფარვენ რუსეთის საელჩოს, სადაც კორეს მეფეა. მეფის სიცოცხლე საშიშარს მდგომარეობაში იყო აჯანყების გამო და ამიტომაც დაიმალა საელჩოში. სეულშია იაპონიის 500 ჯარის კაცი. ამბობენ, სთქვა კერზონმა, რომ რუსეთმა თავისს ესკადრას ჩინეთის წყლებში ხუთი გემი კიდევ მოუმატაო. რუსეთისა და ჩინეთს შორის არ უნდა არსებობდეს არავითარი ხელშეკრულობა, რომლითაც რუსეთს ნება ეძლეოდეს მანჯურიაზე რკინის გზის გაყვანისა და რომელსაც რაიმე განსაკუთრებული უფლება მიენიჭებინოს რუსეთისათვის. რუსეთის მთავრობამ უარ-ჰყო ეს ხმები და განგვიცხადა, რომ არავითარი საფუძველი არა აქვთ მათაო. პიზმა ჰკითხა მთავრობას, შესაძლებელია თუ არა, რომ ვსთხოვოთ იმ სახელმწიფოთ, რომელთაც ბერლინის ხელ-შეკრულობაზე მოაწერეს ხელი, ნუ წინააღუდგებიან, თუ რუსეთი მოისურვებს ოსმალეთის აზიის პროვინციების დაჭერას. ბალფურმა განაცხადა, რომ მთავრობას არავითარი სურვილი არა აქვს, ასეთი თხოვნით მიჰმართოს სახელმწიფოებსაო.

როგორც ეტყობა, საზოგადო აზრი დაადგა ისევ ლიბერალებისათვის სასარგებლო მიმართულებას. ლიბერალთა კანდიდატმა გაიმარჯვა მონტროზში, საუტგამპტონში, ეხლა ლიჩფილდშიაც გაუმარჯვებია. ლიბე-

რალთა კანდიდატი კორნერი ამორჩეულ იქმნა, ხოლო ლიბერალ-უნიონისტი დარვინი-კი არა. ლიბერალმა მიიღო თითქმის 500 ხმით მეტი. ამას დიდი მნიშვნელობა აქვს ლიბერალთა პარტიისათვის.

რაიცა შეეხება ეგვიპტეს, კერზონმა პირდაპირი პასუხი ვერ მისცა პარლამენტს. „ტაიმსი“-ს კორესპონდენტი ვენიდამ იწერება, სრულიად მართალიაო, რომ სულთანს სურს ინგლისს წინადადება მისცეს ჯარები გამოიყვანე ეგვიპტიდამაო. ამის მიზეზად ზოგიერთნი იმას ასახელებენ, რომ ეგვიპტეში იმალებიან ოსმალეთის მთავრობის წინააღმდეგნი და თავიანთი რევოლუციონური ორგანოცა აქვთო.

„ჰამბურგერ კორესპონდენტი“ ამბობს, რომ სულთანმა ეგვიპტის კითხვა ინგლისისავე სურვილით აღძრა და არა რუსეთის თხოვნითაო. სულთანი მხოლოდ ფორმალურად იღებს მონაწილეობას ამ საქმეში, ინგლისს-კი ჰსურს საფრანგეთს დაუკავშირდეს. ამ კავშირს ის ექნება აზრად, რომ საფრანგეთი რუსეთს ჩამოაშოროსო. ასეა თუ ისე, ეგვიპტის საქმემ წამოჰყო თავი.

ესპანია. დიდის ყოყმანის შემდეგ სამინისტრომ გარდასწყვიტა პარლამენტის დათხოვნა და ახალის არჩევნების დანიშვნა. არჩევნები უნდა მოხდეს აპრილის პირველ კვირეებში. ესპანიის ახლანდელს პარლამენტში უმრავლესობა ლიბერალებს ეკუთვნის; მიუხედავად ამისა სამინისტრო კონსერვატორთაგან შესდგება. ეს გარემოება მეტად აბრკოლებს საკანონდებლო მოღვაწეობას და ამიტომ მთავრობას კარგა ხანია სურს პარლამენტის დათხოვნა, მაგრამ არ ჩქარობდა, რადგანაც ჯერ კუბის დამორჩილება გარდაწყვიტა. კუბის აჯანყების მოსპობა დღემდისაც ვერ მოახერხა მთავრობამ და არც იცის, როდის მოახერხებს, ამიტომ დაყოვნება აღარ სურს და გარდასწყვიტა ახლავ მოახდინოს არჩევნები. თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ მთავრობა ძალას დაატანს ამომრჩევლებს, საფიქრებელია—მომავალ არჩევნებზე კონსერვატორები გაიმარჯვებენ.

ჟურნალ-გაზეთებიდამ და წიგნებიდამ

ამოკრებილი ამბები.

— იმ დღეს სიტყვა ჩამოვაგდეთ იმ საოცარს ამბებზე, რასაც ეგრედ წოდებული ფაკირები სჩადიან ინდოეთში მნახველთა გასაოცებლად. დღესაც განვიზრახეთ ვაუწყოთ მკითხველებს იგი საოცრებანი, რომელნიც დიდად სარწმუნო კაცთა თავისის თვალით უნახავთ და აუწერიათ. ყველა ის ამბები, რასაც ამის თაობაზე სწერენ, ადამიანს დღეს აქამომდე ზღაპარი ეგონა და ევროპაში სასაცილოდ იყო აგდებული. ეხლა-კი თვალით ნახულმა და ნაცადმა ყველას გაუფანტა ეგ უჯერობა. აი რასა სწერენ:

ერთი მკურნალი დოქტორი იოან ჰონიგბერგერი მკურნალად არის ერთს ინდოეთის დიდ-მებატონესთან, რომელთაც იქაურად რაჯი ჰქვიან. რაჯი თანამდებობის სახელია, იმისთანა, როგორც ჩვენში მთავარი იყო, ვთქვათ, გურიისა, სამეგრელოსი, აბხაზეთისა. იგი მკურნალი მოგვითხრობს, რომ ერთმა ფაკირმა გვითხრაო, აი თქვენ წინაშე ჩამფლით მიწაში, როგორც მკვდარი და რამდენსამე თვის შემდეგ ამოვიღოთ, მოახდინეო. ფაკირი თანახმა შეიქმნა. შემდეგ რაღაც სამზადისისა, ფაკირი ტილოში შეკერეს და ჩადეს ყუთში, ყუთი კლიტით დაჰკეტა თვითონ რაჯიმ და გასაღები ჯიბეში ჩაიდო. წაიღეს ეს ყუთი და რაჯის ბაღში ჩაფლეს, საფლავზე ქერი დასთესეს, იმ საფლავს გარშემო კედელი შემოარტყეს ქვით-კირისა და უფრო მეტის საბუთისათვის საკუთარი სანდო ყარაულები დააყენეს. ორმოც დღეს შემდეგ იგი რაჯი, მკურნალი ჰონიგბერგერი, მრავალი სხვა ინდოეთის თავადნი და მკურნალები მივიდნენ, ამოიღეს საფლავიდამ დამარხული ფაკირი. გაცივებული, გაშეშებული ფაკირი ისევ ისე იყო მწოლარე ყუთში, როგორც ჩადეს წინად. რამდენსამე ხანს შემდეგ ეგ მკვდარი გამოცოცხლდა, დაიწყო სიარული და ბოლოს სულ მთლად ცოცხალი კაცი დაუდგა თვალ-წინ განცვიფრებულთ მაყურებელთა.

ერთმა იქ დამსწრე-კაცმა სთქვა, რომ ეგევ ფაკირი ერომა ინდოეთის თავადმა ჩემ თვალ-წინ ეგრევე ჩაფლა მიწაში და ოთხს თთვეს შემდეგ, რომ ამოვიღეთ, ეგრევე გაცოცხლდაო. საკვირველი ის არისო, რომ მინამ დავმარხავდით, წვერ-ულვაში მოვპარსეთ და რომ ამოვიღეთ წვერ-ულვაში არ ამოსვლოდა და ისევ ტიტველი ჰქონდა, როგორც დამარხვის დღესაო.

კალკუტის სამკურნალო ჟურნალში სწერია, რომ 1855 წ. მაგისთანავე ამბავი უცდიათ ინგლისელებს, ხოლო იმ განსხვავებით, რომ ფაკირს უთხოვნია მიწაში ნუ ჩამფლავთო, რადგანაც ჭიებისა და მატლისაგან შიში მისცემია, არამედ ბოძებზე დამდეთ კუბოთი ჰაერზეო.

ჰონიგბერგერისათვის უამბნიათ, რომ ერთი ფაკირი მითამ ასი წელიწადი ყოფილა ეგრე დაფლული მიწაში, ას წელიწადს შემდეგ ამოუღიათ, გაცოცხლებულა და რაც ასის წლის წინ ენახა და გაეგონა ყოველივე დაწვრილებით ახსოვდა და ყველაუამბობდაო.

ამისთანა ამბებსვე მოგვითხრობს გამოჩენილი ჰიპნოტიზორი ბრედი თავისს წიგნში. ამ ბრედს უნახავს, რომ მიწაში დაფლული ფაკირი ამოუღიათ, ტომარას, რაშიაც გახვეული ყოფილა დასაფლავებული, დროთა მოქმედებისაგან ობი მოჰკიდებოდა. ამოუღიათ ფაკირი, იდაყვი და სახე სულ მთლად დაჭნაოჭებოდა, არც მაჯა უცემდა, არც სულთქმა ჰქონია, მაგრამ რამდენსამე ხანს შემდეგ გაცოცხლებულა.

ერთი ინგლისის აფიცერი, რუპიო სინგა, რომელიც დიდხანს ყოფილა ინდოეთში, ამბობს, რომ ერთი ფაკირი 1835 წ. სოფლიდამ სოფლად დაიარებოდა და ყველას ეუბნებოდა, ვინც კარგს გასამსჯელოს მომცემს, რამდენისამე თთვით დავიმარხები მიწაში და მერე ისევ გავცოცხლდებიო. ყუთს, რომელშიაც ჩასდებდნენ ხოლმე ამ ფაკირს, ღრმადა ჰმარხავდნენ მიწაში და საფლავს უშველებელ ქვებს ზედ დაადებდნენ. როცა კუბოს, თუ ყუთს ახდიდნენ, ჰხედავდნენ, რომ ფაკირი ტანშია მოხრილი, მუხლის თავები ნიკაპთანა ჰქონდა მიტანილი და ისე ყოფილა კუბოში. ხშირად მომხდარა, რომ ეს ფაკირი წელიწადი ექვსი თთვე ესე მიწაში დასაფლავებული ყოფილა და მერე ისევ გაცოცხლებულაო.

საოცარი ამბებია ეს ამბები, მაგრამ ეხლა თითქმის არ არის მეცნიერი, რომ არა სჯეროდეს. რას იზამთ? თვალით ნახულს და ამოდენა მოწმობას სარწმუნო კაცებისას სად წაუხვალთ. ეს ამბები ეხლა სჯერათ და ამიტომაც მეცნიერნი შესდგომიან გაიგონ რა ბუნებურ კანონზეა დამოკიდებული ესეთი ამბები და როგორც ამბობენ, კვალისათვისაც მიუგნიათ. ამის თავსა და ბოლოს მეცნიერნი ოდესმე გამოარკვევენ, ხოლო აი უფრო საკვირველი და მართლა გასაოცებელი რა არის:

ამერიკელი მოგზაური თომას სტივენსი წავიდა ინდოეთში განსაკუთრებულ იმ აზრით, რომ როგორმე შეიტყოს ამ ფაკირების საიდუმლონი. ამ ფაკირთა შორის არის ერთგვარი წოდება, ფაკირებზე უმაღლესი, რომელსაც „იოგი“ ჰქვიან. იგი სტივენსი ძალიან გამეგობრებია ერთს იოგს, მოხუცებულ კაცს. ამ მოხუცს იოგს ბინა იმისთანა საოცრება უჩვენებია, სტიდაო. მაგალითებრ, ამბობს, რომ ურწყულ ადგილას ბინა გვქონდა. დავსხედით ქვიშაზე და საუზმეს შევუდექითო. უეცრად დავინახეთ, რომ ჰაერში ლიტრები და თასები ხავსე წყლითა მოფრინავდნენ ჩვენკენ და გაწვდილ ხელში გვეჩრებოდნენ მწყურვალთაო.

— ეგ თქვენ თვითონ ჰნახეთო, უკითხავთ სტივენსისათვის.

— არამც თუ ვნახე, უპასუხნია, ფოტოგრაფიითაც გადავიღეო.

მარტო ფოტოგრაფიას დაუჯერებია სტივენსი, რომ ყოველი ის მოლანდება არა ყოფილა, არამედ ნამდვილად მომხდარი, თორემ ფოტოგრაფია არ გადიღებდა.

იგივ სტივენსი ამბობს, რომ ერთხელ მე და იოგი უდაბნოში დავდიოდითო. საგზალი გამოგველია და მოგვშივდაო. დავეკითხე იოგს აბა როგორ ვიშოვოთ სადმე საჭმელიო. ის თითქო ყურს არ მიგდებდა და რაღაც ფიქრში იყო წასულიო. მე ხელ-მეორედ შევეკითხეო. მაშინ იოგი შედგა, იქავ რაღაც ჯაგი იყო და კარგა დიდს მანძილზე ჯაგებს ცეცხლი წაუკიდაო. როცა გადიწვა მიწა გაცივდა და კარგა მიგავა იქაურობა, რამდენიმე წვრილი ორმო გათხარა, ამოიღო სარტყელში გახვეული რაღაც თესლი, დაასველა დუჟით და ჩაფლა მიწაში. თვალი მოუშორებლივ ზედ დააშტერა და ილოდინა. გავიდა რამდენიმე წამი, თესლი ამოვიდა, გაიკეთა ღერო, ტოტები გაშალა, ფოთელი მოისხა, მერე გამოინასკვა ყვავილი და ბოლოს ხილიც გამოვიდაო. ორის საათის განმავლობაში მშვენიერი ჭალა გაიმართა ბანანის ხეებისა, მშვენიერი ხილი ესხა და ჩვენ ჩვენი შიმშილი იმ ხილით მოვიკალითო. ორი საათი გავიდა მას შემდეგ და ხეები გადახმა, ფოთლები დაჭკნა და როცა ამ ადგილიდამ წავედით იქ უწინდელივე ცარიელი მიწა-ღა იყო, ისევ ისე უნაყოფო და მოშიშვლებულიო. (ნ. ი. ლ.).

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

24 თებერვალი.

ნიცა. პრეზიდენტი ფორი ჯერ მივიდა მონაკოს მთავრთან—ალბერტთან, რომელმაც მეგობრულად მიიღო პრეზიდენტი. შემდეგ ფორი მივიდა მემკვიდრე ცესარევიჩის ვილლაში. პრეზიდენტი მაშინვე შეიყვანეს დარბაზში, სადაც იყვნენ მემკვიდრე ცესარევიჩი, ლეიხტენბერგის ჰერცოგი და პრინცი ოლდენბურგისა. ვიზიტი 20 მინუტს გაგრძელდა. სალაპარაკო საგნად იყო ნიცაში ცესარევიჩის მისვლა და ამით გამოწვეული მცხოვრებთა სიხარული, რაც მის უმაღლესობას სასიამოვნოდ დარჩენია. პოლიტიკის შესახებ ლაპარაკი არ ყოფილა.

პარიზი. პარიზში და ბრიუსელში ხმა არის, ვითომც კრისპი მოუკლავთო. ტულონიდამ დეპეშით იტყობინებიან, რომ ვიღაც მგზავრებს გაუგონიათ იტალიის საზღვარზე, ვითომც კრისპი ხანჯლით მოუკლავთ.

რომი. პარიზში და ბრიუსელში გავრცელებული ხმა კრისპის მოკვლის შესახებ სრულიად ტყუილია.

რომი. გუშინ მეფემ ინახულა ბიანკერი, გენერალი რიკოტტი, ვისკონტი-ვენოსტა და დი-რუდინი.

პარლამენტის სხდომის შემდეგაც ხალხი არ იშლებოდა და იდგა მოიდანზე პარლამენტის წინ, სანამ პოლიციამ ერ განფანტა და სანამ პარლამენტისკენ მიმავალი ქუჩები ჯარებით არ შეჰკრეს.

რომი. მილანში მოხდა მთავრობის საწინააღმდეგო მანიფესტაცია; რამდენიმე მოხელე, ჯარის-კაცი და კერძო პირნიც დაჭრილი არიან. დღეს პრეფექტმა აკრძალა ყოველგვარი კრება ქუჩებში. პარმშიაც უწესოება მოხდა.

მიუხედავად იმისა, რომ მეფეს არავისთვის არ მიუნდვია ჯერ სამინისტროს შედგენა, „პოპოლო რომანო“ და „მესსაჟერა“ ამბობენ დაბეჯითებით, რომ ახალს სამინისტროს დი-რუდინი და რიკოტტი შეადგენენო.

ლონდონი. საყოველთაო აზრით, იმ დამარცხების შემდეგ, რომელიც იტალიას ხვდა აბესინელთაგან, იტალია უნდა ამოირიცხოს დიდთა სახელმწიფოთა სიიდანაო, რის გამოც ევროპის პოლიტიკაში ახალი ხანა დადგებაო. ინგლისის გაზეთები თანაგრძნობას უცხადებენ იტალიას, მაგრამ ამასთანავე ურჩევენ—შეურიგდეს სამწუხარო მდგომარეობას და დაჩუმდეს.

პეტერბურგის ბირჟა, 23 თებერვალი

	მყიდვე-ლისა.	გამყიდ-ველისა.	გაყიდუ-ლისა.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო.	7,50	— „	— „
5%. მომგებიანი გირავნობის ფურცლები სახელმწიფო სათავად აზნაურო ბანკისა	— „	— „	217 3/4
4 1/2 % გირავნობის ფურცლები იმავე ბანკისა. . . .	— „	— „	100 1/8
6% ფურცლები ქუთაისის სათავად-აზნაურ. ბანკისა. .	100 1/2	— „	— „
5% იმავე ბანკისა. .	99	— „	— „
6% ტფილისის სათავად-აზნაურო ბანკისა	100 1/2	— „	— „
5% იმავე ბანკისა .	— „	— „	99 3/8
5% ობლიგაც. ტფილისს ქალაქის საკრედიტო საზოგადოებისა	— „	— „	98 1/2

განცხადებანი

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდიანისა

(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. იმათ, ვისაც სჭირს: სნეულებანი სახირურგიო, ვენერიული და სიფილისი.

ე. მ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ექ. ქალი ა. ი. დუნაევა-რუდენკო 11—12 საათ. სნეულებანი: დედათა სქესისა და ბავშვებისა.

ი. ფ. პროტასევიჩი. 12—1 საათ. სნეულებანი: ყურისა, ყელისა, ცხვირის და გულ-მკერდისა ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

ა. მ. ზუგინოვი. 12—1 საათამდე. შინაგან, ბავშვთა და ნერვის ავადმყოფობისა, ორშაბათ, ხუთშაბათ და შაბათობით.

ა. ზ. კარაპეტიანცი. 1—1 1/2 საათ. სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით:

ი. ფ. პროტასევიჩი. 5—6 საათ. ორშაბათს, ხუთშაბათს და შაბათს.

ა. მ. ზუგინოვი. 5—6 საათ. ორშაბათ, ოთხშაბათ და პარასკეობით.

ბ. გ. გურკო, 6—7 საათ. სნეულებანი: სიფილისი, ვენერიული, შინაგანი და კანისა.

ბ. გ. გურკო. გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამკურნალოს საწოლიცა აქვს ავადმყოფთათვის.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი. (წ.)

კბილის ექიმი ა. ი. ორბელი

სოლოლაკზედ, საკუთ. სახლებში №№ 14—16

ავადმყოფებს მიიღებს:

დილით 10-დგან 2 საათამდე.

საღამოთი 4-დგან 6 საათამდე.

კვირა-უქმე დღეებში

დილის 10 საათიდგან ნაშუადღევის 2 საათამდე. (166—1891—81).

თანახმად სატრაქტირო დებულების 34-ე მუხლისა 8 ივნისს 1893 წლ. ქალაქის გამგეობა სთხოვს მობრძანდნენ ქალაქის გამგეობის სადგომში: **სასტუმროების** პატრონნი—შაბათს, 2 მარტს ამა წლისას, **რესტორანებისა** და **ყავახანების** პატრონნი—ოთხშაბათს, 6 მარტს ამა წლისას, **ბუფეტებისა**—პარ[illegible]ვს, 8 მარტს ამა წლისას, **ავეჯეუ[illegible]ბით მოწყობილ ოთახებისა**, [illegible]**ნებისა** და **სასმელების** სა[illegible]**ბის** პატრონნი, სადაც **საუზმეულება** და სხვა **თბილი საჭმელებიც** მზადდება—შაბათს, 9 მარტს, ამა წლისას, რათა სატრაქტირო გარდასახადი გაანაწილონ ერთმანეთში ამ მიმდინარე წლისა (1896) ქალაქის სასარგებლოდ. უნდა გამოცხადდნენ დილის 10 საათზე.

ტრაქტირებისა, დუქნებისა, საყავე და საჩაიო სახლების პატრონთ, სადაც საუზმეულობა და სხვა საჭმელიც ისყიდება, აგრეთვე კონდიტერებს, სანოვაგის გამყიდველთ და პატრონთ დუქნებისა, სადაც ეტლებისა და ეკიპაჟებისათვის სადგომები აქვთ, თანახმად სატრაქტირო დებულების 33-ე მუხლისა ქალაქის გამგეობა სთხოვს მობრძანდნენ გამგეობისავე სადგომში: 1) ტრაქტირების პატრონნი—სამშაბათს, 20 თებერვალს, ამა წლისას, 2) ყავახანებისა და საჩაიოების პატრონნი, სადაც საუზმეულობა და თბილი საჭმელიც ისყიდება, კონდიტერ[illegible] და პიროქნების მცხობელნი [illegible]გილობრივ სახმარებლად—ხუთშაბა[illegible] 22 [illegible] რვალს, ამა წლისას, [illegible] მიაქ სხვა სანოვაგის გამსყიდველნი—შაბათს, 24 თებერვალს, ამა წლისას, 4) ეტლებისა და [illegible] ბის სადგომ ადგილებ[illegible] დამშენი—სამშაბათს, 27 თებ[illegible] წლისას და 5) მედუქნეები—ხუთშაბათს, 29 თებერვალს, ამა წლისას დილის 10 საათზე, რათა ამორჩეულ იქმნან გარდასახადების გამანაწილებელ კომისიის წევრნი. (3—6—1)

გამოვიდა და დაურიგდა გასასყიდათ გ. თავართქილაძის ახლად გამოცემული

დრამატიული თხზულებანი

ავქსენტი ცაგარლისა

წიგნი პირველი

1) ციმბირელი,
2) ქართველი დედა,
3) ბაიყუში.

ავტორის სურათით.

ფასი 50 კაპ. (10—6—6).